

השקעתם בביטקוין? יש לכם שלושה חודשים לאנונימיות מול רשות המסים

רשות המסים החלה בשנה האחרונה לאסוף מידע ולפתוח תיקים למשקיעים ככדים במטבעות דיגיטליים • עו"ד ליאת גרבר: "עד סוף השנה עדיין אפשר לפנות לגילוי מרצון במסלול האנונימי, ולאחר מכן הרשות צפויה להתחיל בפעולות אכיפה אגרסיביות יותר" • לפי הערכות, היקף השוק של המטבעות הדיגיטליים בישראל מגיע למיליארדי שקלים, ותשלומי המסים הנגזרים ממנו יכולים להגיע למאות מיליוני שקלים

אפרת נימן

המספרים הטובים את קהילת המשקיעים הישראלים במטבי עות דיגיטליים הם בגדר השערה בלבד. כמה ישראלים השקיעו בהם? אילו סכומים השקיעו וכי מה רווחים הצטברו? לא ברור. מה שכן ברור הוא שאחרי שהבן הכבוד של התעשייה הביטקוין, נסק בשנים האחרונות משווי של כמה דולרים בודדים לשווי של 6,500 דולר ביום, אחרי שבמעט נגע ב-20 אלף דולר בדצמבר – הוא נהפך להשקעה עמומה, כזו שכל חובב טרנדים או הימורים שם בה כמה אלפי שקלים ויותר. בעקבותיו הגיעה גם ההשקעה במטבעות נוספים כמו אתריום, לייטקוין, ריפל וקרדנו.

לדברי עו"ד ליאת גרבר, שותפה במחלקת המסים במשרד גולד דפרינץ **לוגו** הצפי הוא שבתחילת השנה הבאה הרשות תעלה מדרגה ותחל בפעולות אכיפה אגרסיביות יותר לגבייה מהמשקיעים. גרבר עזבה את רשות המסים ב-2017, אחרי יותר מעשר שנים בתפקידים שונים – היא כיהנה כממונה על החקיקה ברשות, כסגנית היועץ המשפטי וכמנהלת מחלקת שוק ההון בחטיבה המשפטית.

"כבר בשנה האחרונה הרשות פועלת לאיסוף מידע. בחלק מהמי קרים נדרשו מכתבים למשקיעים ברדישה לדיווח, ובמקרים אחרים נפתחו תיקים למשקיעים ככדים ובכנה מאגר נתונים שבאמצעותם תוכל הרשות לפנות לאנשים", אמרה גרבר. אחת הפעולות שהי רשות מבצעת השנה היתה קביעת הסדר עם Bits of Gold, המספי קת שירותים לרכישה ומכירה של מטבעות דיגיטליים. לפי ההסדר,

החברה תעביר לרשות מידע על לקוחות שביצעו העברות כספיים של מעל 50 אלף דולר בשנה. לפי הערכות, מדובר באלפי לקוחות. תאריך היעד שמסמנת גרבר להחמרת האכיפה אינו מקרי – בסוף השנה מסתים המסלול האנונימי בהליך הגילוי מרצון. מדובר בפני רשויות המס הכנסות לא מודות, ומקבל בתמורה חסינות מלא ליי פילי. נדרש כי הגילוי מרצון יהיה כן ומלא, ושבומועד הבקשה רשות המסים לא תערוך חקירה או בדיקה בעניין המבקשים, בן או בת חוג שלהם או חברות בשילטתם.

עו"ד ליאת גרבר צילום: תומר אסבלאום

ציינ'ג לביטקוין בתל אביב צילום: גיל כהן ממן

הרופה ליצור הסדרים לגילוי מרצון. במכתב, שנשלח לחברי קהילת הביטקוין, קרא רוזנפלד לחברי הקהילה לטפל בענייני המס הכרוכים בעיסוק בביטקוין ובמטבעות דיגיטליים, והזכיר כי הרשות החלה בגבייה אקטיבית של מס על רווחים.

"אנו סבורים שחוקי המס הנוכחיים אינם תואמים באופן מלא את אופיו של הביטקוין, ובתוצאה מכך נוצרות טרחות ועלויות בה לייך הדיווח, שלעיתים קרובות אינן פרופורציונליות לפעילות עצמה – במיוחד לאור העובדה שמר בית הלקוחות בתחום הם שכירים שאינם מעסיקים רואה חשבון אישי ואינם בקיאים בנושאי המס. אנו במגעים מתמשכים עם רשות המסים, במטרה לקדם את שינויי החקיקה הדרושים ולפשט את התהליך. אך תהליכים אלה לוקי חים זמן, ולעת עתה יש לבלוע את הגוללה המרה ולבצע את הדרוש, שכן אי-דיווח מהווה עבירה פלילית", כתב רוזנפלד.

ההודעה של איגוד הביטקוין מגיעה על רקע של אי-ודאות בכל הקשור למיסוי המטבעות הדיגיטליים. רשות המסים הוציאה חוד לפניה שמונה חודשים שבו פירטה את עמדתה. ואולם לפי גרבר, החוד אינו מספיק. "הרבה מש קיעים החלו להתעסק עם המטבע עוד ב-2011, לפני שרדעו מהי העמדה של הרשות. הם לא שמרו תיעוד, ולפעמים קשה להראות את תביכת הכסף, ההוצאות והעמלות אנשים עושים הרבה עסקות והחד לפות מטבע, לא כל זירות המסחר מסודרות ולא תמיד יש ציטוטים של המטבע מול כסף אמיתי. היו גם מקרים של גניבות או אובדן של מטבעות, ולא ברור מה עמי דת הרשות לגבי זה. לגבי שיטת הדיווח, הרשות התבטאה באחרונה כי תתיר גם דיווח שאינו בשי לזהות את המטבעות".

לדברי גרבר, "יש משקיעים עומדים על הגדר ועכשווים הם חוששים מריווח מאוחר, שכן דיווח נות יותר כל תקופה, אבל מדובר בריווח חזן צריך לדווח על עסקה תוך 30 יום. הרשות היתה אמורה לקדם חקיקה שתייצר דיווח נות יותר כל תקופה, אבל זה לא קרה ולא קודם. גם מי שרר צה לדווח לא בטוח כיצד לעשות

היא בגדר נעלם. להערכת גרבר, לא מופרך להניח שהיקף המסים הפוטנציאליים הנגזרים מהפעילות מגיע למאות מיליוני שקלים.

גרבר מציינת כי גם משקיעים במטבעות הדיגיטליים פונים במסלול האנונימי, אם כי הרשות לא פירסמה הסדר מיוחד לגביהם, כפי שפירסמה לפני שנתיים עבור הילוונגים. "לרשות יש כוח רב מול הנישומים, וכשמדובר בציבור נורמטיבי צריך למצוא דרך להביא אותם לדווח. יהיה חכם מצד רשות המסים להציע הסדר מיוחד למי שקיעים במטבעות דיגיטליים, או שלפחות היא תהיה מוכנה להקל על הדיווחים האלה – כי שני הצידיים יצאו מרווחים. יש ציבור נורמטיבי שרוצה לדווח, ויש רווחים גדולים ממטבעות וירטואליים שיכולים להיכנס לקופת המדינה. ברשות צריכים להיות קשובים לבעיות הספציפיות".

"העמדה של הרשות מייצרת בעיות רבות"
מני רוזנפלד, מנכ"ל איגוד הביטקוין הישראלי, כתב באוגוסט כי פנה לרשות המסים בקריאה

"אנשים נורמטיביים שמבינים בטכנולוגיה הצליחו הרבה מעבר למצופה בהשקעה במטבעות וירטואליים, ולא רוצים למצוא את עצמם בצד העברייני של המפה"

שקלים, ועוד עשרות אלפי משקיעים בינוניים וקטנים נוספים". לעניין תשלום המס, רשות המי סים קבעה כי מטבע דיגיטלי נחשב נכס ולא מטבע, ולכן הוא חייב במס רווח חזן (25%) או מס שולי (עד 47%) – תלוי אם מדובר בעסק או לא. על מרכז המטבעות הדיגיטליים לדווח על העסקות שעשה בתוך 30 יום (גם אם העסק לא מוגדר כעסק), לשלם מקדמה בגין המיסוי הכרוך בכך, ולהגיש דו"ח בסוף השנה – עניין לא פשוט כלל, כשהמשקיעים נאלצים להתמודד עם הוראות מס שאינן מספיק ברורות ואינן מותאמות ספציפית לתחום, יחד עם המיר רכבות וחוסר הודאות המאפיינים את תחום המטבעות הדיגיטליים. גם השאלה כמה מס צריכה להי ניב פעילות המשקיעים הישראלים עד היום במטבעות הדיגיטליים

היתה חושפת זאת כעת, כדי שהגבייה של הרגע האחרון לא תיפגע.

"יש ציבור נורמטיבי שרוצה לדווח"

גרבר מעריכה כי היקף השוק של המטבעות הדיגיטליים ביישראל הוא מוקד של פעילות קריפטו, גם של משקיעים וגם של יזמים ומיסרדים של סטארט אפים. כל השוק העולמי מוערך ב-200 מיליארד דולר, וישראל נחשבת מוקד מרכזי. היא נותנת לדוגמה את חברת המרת הקריפטו Bancor וחברת הקריפטורמוביטל Sirin Labs, שתיוךן ישראליות, שגייסו בשנה שעברה כ-300 מיליון דולר. "אפשר להעריך שיש בישראל כאלף משקיעים ככדים עם מחזוריים של עשרות מיליוני

בסוף 2017 חודש הנוהל לשנתיים נוספות, אך המסלול האנונימי תקף עד סוף השנה הנוכחית בלבד. במסלול האנונימי, שבאמצעות מוגשות בדרך כלל מרבית הבקשות, ניתן לנהל משא ומתן אנונימי מול רשות המסים באמצעות מיופה כוח. לאחר ניהול המשא ומתן הפונה יכול לבחור אם להיענות להסכם, לדווח על ההון ולשלם את המס הנדרש – או לחלופין, לא להיענות.

במקרה של פעילות עבר שלא דווחה, גרבר ממליצה על הליך גילוי מרצון שיעניק חסינות מלא ליי פילי. "כשאנשים לא דיווחו במשך תקופה ארוכה ויש להם בעיה של תיעוד, בהליך האנונימי אין להם מה להספיד. אפשר למי צוא פתרונות לתיעוד החסר, יש רצון מצד רשות המסים להתקדם עם הסדרים. הקנסות יהיו נמוכים יותר מאשר במקרה שהרשות תמי צא אותך".

מרשות המסים נמסר כי הארכת המסלול האנונימי בשנה נוספת אינה עומדת על הפי רק. עם זאת, גם אם יש מחשבה להאריכו, סביר כי הרשות לא

תיעוד מקיף

תלעד כל מה שקשור לפעילות – מקורות הכסף, צילום של ארנק דיגיטלי, המידע המתקבל מהזירה, העברות מחשבונות בנק, החלפה של מטבעות בצי"ינג'ים, עמלות ששולמו בזירה, שכר טרחה לעורכי דין, אובדן או גניבה

מס הכנסה

להגיש דיווח למס הכנסה על ההכנסות באמצעות גורם מקצועי

הצגת הון

לדווח על ההשקעות במטבעות דיגיטליים במקרה של קבלת דרישה להצגת הון

המסלול האנונימי

אפשרות נוספת, שמתאימה במיוחד במקרים של פעילות עבר שלא דווחה – לפנות למסלול האנונימי בהליך גילוי מרצון שרלוונטי עד סוף השנה, ולקבל סיומת מהליך פלילי

צילום: בלומברג

האם אפשר לשלם מס על ביטקוין – בביטקוין?

הנסיקה של הביטקוין והשימוש הגובר במטבעות דיגיטליים משאירים גם את רשויות המס ערניות. רשות המסים פורסמה בפברואר חזר מקצועי מעודכן, ובמארה הוא פורסמה חזר חשוב העוסק ב-ICO (הנפקה של אסימונים דיגיטליים).

מה זה מטבע דיגיטלי? המטבע הדיגיטלי מונפק על ידי גוף פרטי כלשהו המפתח טכנולוגיה שמונעת שכפול של המטבע. המטבע ברך כלל אינו שייך לגוף שהנפיק אותו, וכלל הציבור יכול להחזיק בו. למעשה מדובר בפרוטוקול (תוכנה), שרץ במי קביל על אלפי מחשבים נרשם על ידיהם. ככך מצוי למעשה המטבע במסך נתונים מכורז, זאת, בניגוד לבנק, שכל העסקת שנתעות באמצעותו נרשמות רק במחשבי הבנק. המטבע הדיגיטלי טלי הראשון בעולם הוא הביטקוין, שהונפק ב-2009.

באיזו טכנולוגיה זה עובד? בכספים הביטקוין עומדת טכ נולוגיה חדשנית, הבלוקצ'יין, שמאפשרת לביטקוין להיות מטבע ללא גוף מנהל, והוא אחראי לאקריסטיסם הייחודי שלו, המולל קהילת מפתחים וכורים המספקים את כוח המחשוב האדיר הדרוש לאבטחת המערכת ולאישור העסקות שעוברות דרכה.

מהם היתרונות של המטבע הדיגיטלי? היתרון המרכזי הוא העובדה שקל להעביר אותו באמצעות מחשבים או סמארט טפונים, מבלי לשלם עמלה לגוף מתווך (כמו בנק). יתרון נוסף הוא שהמטבע אינו ממוקד, ולכן אי אפשר לגבות דרכו מס על עסקות שונות. חוסר הפיקוח הוא גם החיסרון שלו.

איך מרוויחים מהמטבע הדיגיטלי? למטבעות הדיגיטליים יש שוק, ואם ערך המטבע עולה (במונחי מטבעות רגילים כמו דולר או יורו), ייווצרו רווחים למהזיקים בו.

לצורכי מס, מדובר במטבע? המדיניות של הרשות היא כי לעניין מס הכנסה מדובר בכסף שחייב כלכל כלל במס רווח הון (25%) ואפילו במס שולי (עד 47%) – אם מדובר בעסק. לכך יש גם להוסיף 3% מס על הכנסות הגבוהות מ-640 אלף שקל. לפי גישה זו, גם אם מתגבש הפסד ממטבע וירטואלי ניתן לקזח אותו מול רווח. כיום מתנהל תיק בבית המשפט העוסק בשאלה אם מטבע דיגיטלי נופל להגדרה "מטבע".

מתי מסחר בביטקוין נחשב עסק? התשובה נקבעת בהתאם למבחני עסק כפי שנקבעו בפסיקה. כדובר במאפיינים שונים כמו בקיאות, תדירות, מימון דו והיקף כספי של הפעילות. לא תמיד ברור היכן עובר הקו ולכן, סביר כי בתי המשפט יידרשו להכריע גם במחלוקות מס הנוגעות לכך.

ומה לגבי תשלום מע"מ? רק הכנסות בעלות מאפיינים עסקיים יחויבו במע"מ. מי שפעילותו בתחום היא לצורכי השקעה בלבד – שאינה מגיעה להגדרה של עסק – אינו חייב במע"מ.

איך מתבצע תשלום המס? על מוכר המטבעות הדיגיטליים טלים יחויבו לציב אצל פקיד השומה, לדווח על העסקות שבדיע בתוך 30 יום (גם אם לא מדובר בעסק), לשלם מקדמה בגין המיסוי הכרוך בכך – ולהגיש דו"ח בסוף השנה.

מה לגבי הורסים? לפי עמדת הרשות, הכנסות מפעילות כרייה נחשבות הכנסות עסקית החייבת במס שולי וכן במע"מ.

מתי מתבצע אירוע מס? כשיש החלפה של מטבע – אם תמורת מזומן, אם תמורת מטבע אחר. לפי עמדת הרשות, גם החלפת מטבע דיגיטלי אחר באחר – גם לפני שהתקיים מפגש עם מזומן – מהווה אירוע מס לכל דבר ועניין.

השקעתי ב-2017 במטבע דיגיטלי והרווחתי, אבל ב-2018 המטבע נפל והפסדתי – ניתן לקזח הפסד דים? לא, מכיוון שכל שנת מס עומדת בפני עצמה, ואין קיזוח הפסדים לאחור. עם זאת, הפסדים ישמשו את המשקיעים קרימה ללא הגבלת זמן.

מהי שיטת הדיווח של רווח הון במטבע וירטואלי, האם אני חייב לדווח בגישת ה"first in first out"? הרשות התבטאה באחרונה כי כל עוד יש ריווח אחיר (כלר מר לא משנים את שיטת הדיווח בהתאם לכדאיות בעסקה) וניתן לעשות יחוי ספציפי של המטבעות, ניתן לדווח בשיטה אחרת. המשמעות יכולה להיות הקטנת נטל המס בצורה משמעותית.

האם ניתן לשלם מסים בביטקוין? לא, את המסים חייבים לשלם בכסף "רגיל". מי שאין ברשותו מזומן, ייורש לממש מטבעות וירטואליים כדי לעמוד בתשלום המס – עניין לא פשוט, בשל העובדה שהבנקים אינם רואים בעין יפה העברת כסף שמקורו במטבעות וירטואליים.

התשובות ניתנו בסיועה של עו"ד ליאת גרבר

אחרים. זה כבר אור ארום מהבהב שיש לטפל ולהסדיר את העניינים מהר. אנתנו ממליצים למקבלי ההצהרה לדווח גם על ההשקעות במטבעות דיגיטליים. ייתכן שכך בר חושדים בהם ואם הם לא יודו ווחו הם עוברים עבירה פלילית. מי שקיבל הצהרת הון ועדיין לא נפתחה לגביו חקירה, יכול לגשת עד סוף השנה למסלול האנונימי. אם לאחר שהוא יודעה יתברר שכך בר נפתחה לגביו חקירה ולכן הוא אינו רשאי לפנות בהליך של גילוי מרצון, אי אפשר יהיה להשתמש במידע שנתן בהליך ררעוטי.

כסופו של דבר, גם למש"קיעים במטבעות וירטואליים שרוצים להביא את הכסף הביתה ולממש את ההשקעה – אין היום יותר מדי ברירה. אמנות שיתוף המדיע בין מרסנת עסקית על העלמת הכנסות ורווחים. מצד שני, הבנקים בישראל מקשים על קבלת כסף שמקורו במט"עיות וירטואליים. רשות המ"ס סים התבטאה באחרונה כי צוות משותף לה ולבנק ישראל מנסה להסדיר את העברת הכספים, כדי שמי שמעוניין לדווח ול"שלם את המס, יוכל גם לעשות זאת בצורה אפקטיבית.

"מי שירצה ליהנות מהכסף תהיה לו בעיה, כי מאחר שהוא לא דיווח על השנים, הקנסות גדלים והוא חשוף לאישומים פליליים", אומרת גרבר. "בסוף, הוא כנראה יצטרך לשלם מס, ועדיף שזה יבוא ממנו ולא מהר"ש. שות. כסופו של דבר, המשקיעים לא ירצו להשאיר את ההשק"עות בעולם הווירטואלי – אלא ליהנות מהכסף בעולם האמיתי".

טוקנים (אסימונים המונפקים לפעילות חברה או פרויקט ספי ציפיים; "א") שמנפקים לציבור ולהם מתפתח שוק משני. חלקם נסחרים בזירות מעטות וקשה למצוא להם ציטוט מול "פ"אט", כלומר מול הוולר, וקל וחוי מר מול השקל. לפעמים אנשים משקיעים באמצעות מטבעות וירטואליים, אבל את התמו"רה – בטוקן שנותן את הזכות לקבל כספים שירות מהחברה ואפשר לסחור בו בשוק המשני – הם מקבלים רק כשהשירות או האפליקציה יהיו מוכנים".

כפי שצויין גם במכתב של איגוד הביטקוין הישראלי, המ"ס לצה היא לדווח כפי שדורשת הרשות – גם אם יש אייטכני מות. לדברי גרבר, בשל הח" המס המתעוררות תלויה בפקיד באופן אחיר, וההחלטה בשאלות המס תעוררות תלויה בפקיד השומה שאילו מנותב התיק, בניסיון ובהבנה שלו. "זה לא מספיק מוסדר, ולכן יש מקום גדול יותר לשיקול דעת של פקיד השומה".

גרבר מוסיפה כי "הרשות עוקבת אחר כתובות ובלוגים וגם נכנסת לקבוצות בפייסבוק, בוואטסאפ ובלטגרם כדי לאתר משקיעים. יש משקיעים במטבעות וירטואליים שקיבלו דרישה למלא הודעת הון ודיון והשקנו על נכסים והתייבויות), אך מצד שני, יש הרבה נקשות להצגת הון שאינן קשורות להשקעה בתחום. "דבר אחד ברור: מוצהרת הון לא ניתן להתעלם, גם במקרה הון המשקיעים בביטקוין ומטבעות

1,400 מטבעות דיגיטליים, ולא תמיד מדובר בטוקן שנסחר בהרבה זירות ויש לו ציטוט ברור".

שמירת הביטקוין מבוזעת בארנק אלקטרוני המוגן באמי צעות סיסמה, ואולם מי ששכח את הסיסמה נמצא בבעיה. בניגוד לאתרים רבים, אין פרוצדורה של שחזור סיסמה בארנק האלקטרוני. הרבר מקביל למשל לאובדן של ארנק עם שטרות מזומן. גרבר מציגת כי מדיניות רשות המ"ס ביחס להפסדים אינה ברורה במקרים כאלה, אך ההתייחסות למטבע הדיגיטלי היא כאל כנס פיננסי לכל דבר. לכן, לדבריה, הרבר מגניבה, אפשר לקזח אותו מול רווח הון.

לדברי גרבר, הרבר החשוב ביותר הוא לשמור תיעוד של כל הקשור לפעילות במטבעות דיגיטליים – צילום של ארנק דיגיטלי, המידע המתקבל מהזירה, העברות מחשבונות בנק, מקורות הכסף, עמלות ששולמו בזירות או שכר טרחה של עורכי דין.

"רשות המסים רוצה את נתיב הכסף, וצריך לשמור תי" עוד גם לצורך דרישת הוצאות וקיוון הפסדים", אומרת גרבר. "יש מטבעות כמו ביטקוין ואת" ריוון שנשחרים בזירות מרכזיות, ואז התייעוד יותר פשוט. אבל יש

את זה. לגישת רשות המסים, כל המרה של מטבע וירטואלי אחד באחר היא אירוע מס, אף שלא התקבל כסף אמיתי תמורתו. האם הם אמורים לדווח גם על כרטיס טיסה שרכשו בביטקוין? לגישת הרשות גם זה אירוע מס, ואולם עמדה זו מייצגת בעיית רבות. יש גם הרבה אנשים שמתבקשים להגיש הצהרת הון הם לא יודעים איך להתייחס למטבעות ואיך לקי בוע את השווי שלהם. רובם אנשים גורמטיביים שהביעו בטכנולוגי גיה, הצליחו הרבה מעבר למצופה ולא רוצים למצוא את עצמם בצד העבריני של המפה. העובדה שלא ברור איך לדווח גורמת לכך שהם לא יודעים כיצד ליישר קו לגבי העבר ולהתנהל לגבי העתיד. אבל היום ברור שגם לשבת על הגדר זה בבעיית, כי אם יגיעו אליהם מורשת – יהיה להם הרבה יותר קשה להסתיר, ולעתים זה כבר יהיה מלווה בחקירה פלילית".

"רשות המסים רוצה לראות את נתיב הכסף" ביוני הוציאה הרשות החלי טת מיסוי ראשונה שעסקה באופן ירשום תקבולים ממתן שירות, המתקבלים במטבעות דיגיטליים. גרבר טוענת כי העמימות עדיין קיימת. "החלטת המיסוי חלה כי חס לגורם מסוים שפנה לרשות ובנסבות שפרטו ש. יש כיום

משקיעים במטבעות וירטואליים שרוצים להביא את הכסף הביתה נתקלים בקושי. אמנות שיתוף מידע בין מדינות והבנקים מקשים על העלמת הכנסות ורווחים